

TRAFIKVERKET

Trafikverkets tjänster för järnväg 2012

Nyutgåva januari 2012

Till läsaren

Med denna broschyr kan du snabbt få en överblick över Trafikverkets tjänsteutbud. Den beskriver i första hand kapitel 5 "Tjänster" i järnvägsnätsbeskrivningen, JNB.

Broschyren är ett komplement till JNB. Viss text kan förändras i och med de avvikelsemeddelanden som ges ut.

Mer information finns på Trafikverkets webbplats: <http://www.trafikverket.se/Foretag/Trafikera-och-transportera/Trafikera-jarnvag/Jarnvagsnatsbeskrivning/>

Under rubriken "Blanketter" finns formulär, instruktioner och kontaktuppgifter.

Kontakt

Om du har synpunkter på denna broschyr eller på järnvägsnätsbeskrivningen är du välkommen att höra av dig via e-post till:
networkstatement@trafikverket.se

Om du har frågor om ansökan om tjänster eller om att trafikera järnvägen, ta kontakt med:
kundservice.jarnvag@trafikverket.se

Järnvägsnätsbeskrivningen

Järnvägen är en viktig del av Sveriges infrastruktur. För att den ska fungera effektivt behöver järnvägen utvecklas efter de behov som finns. Trafikverket diskuterar detta med transportbranschen och offentliga aktörer för att skapa transportsystem som utvecklar samhället.

Ett antal förordningar och lagar är styrande för Trafikverkets verksamhet. En av dessa är järnvägslagen (2004:519) som utifrån ett EU-direktiv anger att infrastrukturförvaltare ska upprätta en beskrivning av sitt järnvägsnät.

Trafikverkets järnvägsnätsbeskrivning, JNB, innehåller information om vårt järnvägsnät, hur man ansöker om kapacitet, vilka tjänster och avgifter som gäller under en tågplan samt de avtalsvillkor som är aktuella för att trafikera järnvägsnätet.

JNB är indelad i två delar, där del 1 har följande kapitelinformation:

- Kapitel 1 - allmän information, aktuella kontaktuppgifter och definitioner.
- Kapitel 2 - krav på sökande och fordon för att bedriva trafik.
- Kapitel 3 - infrastrukturen, t.ex. spårvidd, lastprofil, lutning, hastighet och kommunikationssystem. Till hjälp för att visualisera detta finns en karttjänst.
- Kapitel 4 - tilldelningsprocessen samt regler för ansökan om infrastrukturkapacitet och tjänster. Här anges var ansökningsblanketten finns.
- Kapitel 5 - tjänsterna med de fyra olika kategorierna: minimipaketet av tillträdestjänster (tågläget), bantillträdestjänster (både spår och anläggning), tilläggstjänster och extra tjänster. Tjänsterna beskrivs kortfattat i denna broschyr.
- Kapitel 6 - information om avgiftsprinciper och tariffer för beräkning av varje avgift.

I de 14 bilagorna till JNB del 1 finns information om bland annat planerade banarbeten, prioriteringskriterier, trafikinformation och rapportering inför tågs avgång.

I del 2 regleras de allmänna avtalsvillkoren tillsammans med 3 bilagor med kompletterande information.

Varje år utarbetas en ny utgåva av JNB, som ligger till grund för ansökan om kapacitet på spårren i form av tjänster för kommande tågplan. Förändringar hanteras med avvikelsemeddelanden och publiceras på Trafikverkets webbplats där den senaste versionen finns tillgänglig. I de fall ändringen påverkar trafiken samråder Trafikverket med aktörerna inom branschen.

Tågläge

Tågläget är den mest centrala och innehållsrika tjänsten. Den finns i tre varianter: tågläge för persontrafik, tågläge för godstrafik och tågläge för tjänstetåg. Tjänsten omfattar den kapacitet på spåret som behövs för att köra ett tåg mellan två platser och ger möjlighet till uppehåll på upp till 60 minuter på mellanliggande stationer.

I tjänsten ingår trafikledning och tillgång till kontaktledning. Dessutom ingår "trafikinformation GRUND" som levereras till järnvägsföretag och/eller trafikorganisationsföre, under och efter tågläget. Vi förmedlar uppgifter om tider, spår, trafikhändelser, prognoser, detektorlarm och villkor för trafikering.

För att tågläget ska finnas med i den första tågplanen som tas fram, är den sista ansökningsdagen åtta månader innan planen ska börja gälla. I de fall behov av tåglägen uppkommer med kortare framförhållning, kan tåglägen ansökas och tilldelas utifrån resterande kapacitet på spåret (ad hoc).

Trafikverket ska

- leda trafiken på ett smidigt sätt enligt tågplanen
- lämna trafikinformation till operatörer och resenärer före, under och efter tågläget
- informera och se till att trafiken vid störningar snabbt återgår till tågplanen
- minimera störningarnas följdverkningar på övrig trafik
- behandla ad hoc-ansökan om tågläge inom fem dagar.

Tågläge för persontrafik, avsnitt 5.2.1

I tågläge för persontrafik ingår användning av plattformar i anslutning till det sökta tågläget samt "trafikinformation BAS". Vi ger trafikinformation till resenärer i form av högtalarutrop och skyltning och via mobil och webb. Tjänsten söks i de flesta fall i kombination med tjänsten uppställning, som används före och efter tjänsten tågläge.

Tågläge för godstrafik, avsnitt 5.2.2

Tjänsten tågläge för godstrafik söks oftast i kombination med tjänsten uppställning och tjänster för kapacitet på rangerbangård.

Tågläge för tjänstetåg, avsnitt 5.2.3

Tjänsten används för att flytta persontrafikfordon utan resenärer eller enbart dragfordon. Det kan exempelvis vara fordonsförflyttningar för att möjliggöra omlopp.

Du som behöver tågläge

- ansöker om kapacitet på befintlig blankett (även ad hoc)

Du som har tågläge

- informerar Trafikverket om förändringar gällande tilldelat tågläge
- lämnar rapport inför tågs avgång om dragfordon, person- och godsvagnar
- lämnar uppgifter på förbrukad el och diesel
- följer de villkor som gäller för trafikeringsavtal och JNB
- samverkar vid störningar för att minimera följdverkningar på övrig trafik.

Avgift för tjänsten tågläge

Tåglägesavgift, bas	0,20 kr/tåg-km
Tåglägesavgift, mellan	0,40 kr/tåg-km
Tåglägesavgift, hög	1,70 kr/tåg-km
Spåravgift	0,0036 kr/bruttoton-km
Persontrafik särskild avgift	0,0090 kr/bruttoton-km
Passageavgift, storstad (Stockholm, Göteborg, Malmö) (vardagar kl.7-9 och kl.16-18)	175 kr/passage
Olycksavgift	0,81 kr/tåg-km
Passageavgift Öresund, godstrafik	2 800 kr/passage
Emissionsavgift dieseldrivna loktåg, bas	0,92 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieseldrivna loktåg miljöklassade steg III A	0,64 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieseldrivna loktåg miljöklassade steg III B	0,56 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieseldrivna motorvagnar bas	0,88 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieseldrivna motorvagnar miljöklassade steg III A	0,56 kr/liter diesel
Emissionsavgift dieseldrivna motorvagnar miljöklassade III B	0,49 kr/liter diesel

Kvalitetsavgifter

För att förebygga störningar i järnvägssystemet tillämpar Trafikverket verksamhetsstyrning med kvalitetsavgifter. Kvalitetsavgift är ett incitament för att minska avvikelser från det användande av infrastrukturen som är fastställt i tågplan och trafikeringsavtal.

Både Trafikverket och avtalsparterna har ett ömsesidigt åtagande att leverera respektive använda tågläge utan att orsaka merförseningar. Med merförsening menas en ökning av förseningen mellan två på varandra följande mätpunkter eller en förse-ning vid den första mätpunkten. Vid en merförse-ning på 5 minuter eller mer betalas avgift.

Avgiften är 10 kr/merförseningsminut och betalas av den part som orsakar avvikelserna.

Merförseningar från 3 minuter orsakskodas. Utifrån denna kodning betalar Trafikverket för orsakskoderna "Driftledning", "Infrastruktur" och "Ej rapporterat". Avtalsparten betalar för ko-den "Järnvägsföretag", med undantag för koderna JDE50-JDE64. Följdförseningar och merförse-ningar som beror på olyckor, tillbud eller yttre omständigheter belastar ingen av parterna.

N.B. Till och med 2012-03-31 används en annan modell för kvalitetsavgifter. Denna finns beskriven i JNB 2012 avsnitt 6.4.6.

Avgiftsexempel

Sträckan Stockholm-Göteborg är cirka 457 km. Vid avgång kl. 7.30 blir kostnaden för ett persontåg (X2) på 365 brutton den här:

Tåglägesavgift	1,70 kr/tåg-km x 457 km	777 kr
Avgift persontrafik	0,0090 kr/bruttoton-km x 365 bruttoton x 457 km	1 501kr
Passageavgift	1 x 175 kr	175 kr
Spåravgift	0,0036 kr/bruttoton-km x 365 bruttoton x 457 km	600 kr
Olycksavgift	0,81 kr/tåg-km x 457 km	370 kr
Avgift		3 423 kr
Tillkommer elkostnad ca 3 850 kr		

Om det vid ett tågs avgång saknas uppgifter enligt bilaga 2.1, debiteras en särskild avgift på 1 000 kr per tågläge.

Uppställning

För att kunna utnyttja kapaciteten maximalt, måste all tid på spåret planeras, även uppehåll och uppställning. Om uppehållet på en och samma plats är längre än 60 minuter, definieras det som uppställning och då krävs en ansökan om den tjänsten. Det gäller även direkt före och efter ett tågläge!

Spårkapacitet för uppställning, avsnitt 5.3.7.1

Den spårkapacitet som behövs vid uppehåll, utöver de 60 minuter per mellanstation som ingår i tågläget, ansöks separat som uppställning ("parkering"). Ansökan ska omfatta tidpunkten för uppställning och vilken spårlängd som behövs. Tjänsten omfattar de tilldelade spåren samt trafikinformation om villkor för uppställning, eventuella avvikelser från fastställd tågplan och information om trafikhändelser. Spårkapacitet för uppställning vid plattform medges normalt för resenärernas på- och avstigning, för furnering och lättare driftsunderhåll.

Godsterminaler, last- och lossningsplatser, avsnitt 5.3.4.1

Tjänsten "tillträde till spårkapacitet inom godsterminal" erbjuder tillgång till spår vid lastplats eller kombiterminal. Vid ansökan ska anges vad man avser att lasta. Tjänsten söks och tilldelas som uppställning (se 5.3.7).

Trafikverket ska

- lämna trafikinformation om uppställning, avvikelser och trafikhändelser
- se till att platsen för uppställning är tillgänglig.

Avgift för tjänsten

För uppställning av fordon är avgiften 0,50 kr per timme och påbörjat 100-tal meter spår.

Tillgång till uppvärmning, avsnitt 5.3.7.3

Tjänsten erbjuds till den som samtidigt ansöker om plats för uppställning av fordon på det angränsande spåret. Beroende på tillgång och plats kan elförsörjning ske via värmepost eller genom kontaktledning. De varianter som erbjuds är

- tågvärmeposter 1 000 V
- lokvärmeposter 230 V
- diesellokvärmeposter 400 V
- uppfälld strömavtagare.

Trafikverket ska

- lämna information om uppvärmning av järnvägsfordon
- boka in aktuell plats för uppställning
- se till att värmeposter är tillgängliga.

Avgift för tjänsten

All uppvärmning debiteras med 30 kr/dygn. Därutöver debiteras kostnad för förbrukad elström debiteras enligt schablon för fordonstyp (se JNB avsnitt 6.3.3.3) eller enligt mätare.

Godsterminaler, last- och lossningsplatser, avsnitt 5.3.4.2

Tjänsten "tillgång till anläggningar inom godsterminal" erbjuder möjligheten att använda Trafikverkets markytor och lastkajer för lossning och lastning av gods. Nedskräpning är inte tillåten. Lagring i anslutning till platsen ingår inte, men markyta för detta kan i vissa fall arrenderas.

Trafikverket ska

- lämna information om villkoren
- ge förslag på vilka spår som kan användas och boka plats.

Avgift för tjänsten

Eventuella åtgärder i anläggningen debiteras till självkostnadspris.

Spårkapacitet för långtidsuppställning, avsnitt 5.3.7.2

På spår med en lägre underhållsnivå och som normalt inte är i bruk, finns det möjlighet till uppställning av fordon under längre tid. Dessa spår används endast för detta syfte. När fordonen ska tas i drift igen behöver Trafikverket en tidsfrist för att kontrollera spårens kvalitet innan fordonen kan flyttas.

Trafikverket ska

- lämna information om förutsättningarna för tjänsten
- se till att kapaciteten är tillgänglig enligt beställning.

Avgift för tjänsten

Avgiften för långtidsuppställning är 3 kr per dygn och påbörjat 100-tal meter spår. För handläggningen av ansökan är avgiften 650 kr per timme. Eventuella åtgärder debiteras med självkostnad.

Du som behöver uppställning

- ansöker om all uppställning som inte ingår i tågläget
- använder blankett på Trafikverkets webbplats (även ad hoc)
- informerar Trafikverket om förändringar gällande uppställningen
- tar kontakt med Trafikverket om du har specifika behov.

Tågbildning

Ett flertal av följande tjänster har utvecklats för att undvika kapacitetsbrister och för att logistiken ska fungera på trafikplatser med hög belastning. En del tjänster är fortfarande under utveckling och provas under en begränsad tidsperiod.

Kapacitet på rangerbangård, avsnitt 5.3.5

Tjänsten omfattar att använda tilldelad spårkapacitet och tillhörande anläggning, värmeposter och kontaktledning. Även trafikledning ingår samt trafikinformation med uppgifter om tider, spår, trafikhändelser och villkor för trafikering.

Ansökan om kapacitet på någon av Trafikverkets 13 rangerbangårdar kopplas till ett tågläge.

Trafikverket ska

- planera och leverera den spårkapacitet som tilldelats enligt tågplan
- leda trafiken på ett smidigt sätt
- lämna trafikinformation vid användande av tjänsten.

Avgift för tjänsten

Avgiften är 50 kr per ankommande tåg.

Tågbildningstjänster avsnitt 5.4.4

Tågbildningstjänster är rangering, växling och andra tillhörande tjänster för att planera och koordinera fordonsrörelser samt upplösa och bilda tåg på tågbildningsplatser. För tågplan 2012 förutser

Trafikverket att tågbildningstjänster kan komma att bli aktuella inom trafikplatserna Hagalund och Hallsbergs rangerbangård.

Tillgång till bromsprovansläggning, avsnitt 5.3.8.2

Trafikverket erbjuder tillgång till bromsprovansläggningen i Skandiahammen (Göteborg). Tjänsten omfattar möjlighet till laddning av luft i tågens bromssystem, täthetskontroll och bromsprov. För användning av anläggningen krävs genomgången utbildning.

Trafikverket ska

- planera och säkerställa tillgänglighet
- se till att utbildning tillhandahålls vid köp av tjänsten.

Avgift för tjänsten

Avgiften per bromsprov är 60 kr.

Övriga tjänster

Tjänster som ligger utanför ansökan om kapacitet på spår, har vi samlat här under övriga tjänster. Dessa benämns i JNB som tilläggstjänster eller extra tjänster.

Drivmotorström, avsnitt 5.4.1

Trafikverket köper in elenergi och erbjuder järnvägsföretag och trafikorganisatörer miljövänlig drivmotorström till självkostnadspris. Ansökan ingår i ansökan om tågläge.

Trafikverket ska

- informera om tjänsten ”tillhandahållande av drivmotorström”
- avtala om priser och villkor för leverans av elström.

Avgift för tjänsten

För fordon med elmätare debiteras den energi som förbrukats. I övriga fall är avgiften beräknad efter en schablon (se JNB 6.3.4.1) beroende på fordonstyp.

Utökad trafikinformation, avsnitt 5.5.2.1

Tjänsten tas fram och utformas i samtal mellan Trafikverket och järnvägsföretaget eller trafikorganisatören.

Trafikverket ska

- avtala om vilken information som ingår
- ge möjlighet att ta del av informationen.

Avgift för tjänsten

Avgiften debiteras enligt särskilt avtal.

Utbyte av trafikinformation, avsnitt 5.5.2.2

Information om tidtabeller, trafikhändelser, prognoser, tidrapporter, aktuella tågsammansättningar och annonseringsinformation kan inhämtas från Trafikverket via ett standardiserat gränssnitt. Tjänsten kan även användas för att rapportera uppgifter inför tågs avgång.

Trafikverket ska

- ge möjlighet att ta del av och lämna information.

Transportvillkor och transporttillstånd för specialtransport, avsnitt 5.4.5.1

När en planerad transport överskrider de tekniska normerna för Trafikverkets järnvägsnät måste järnvägsföretag och trafikorganisatörer ansöka och få beslut om:

- 1) transportvillkor, som beskriver på vilket sätt transporten kan framföras
- 2) tågläge, där de rätta förutsättningarna för transporten finns med
- 3) transporttillstånd, som innebär att de säkerhetsmässiga åtgärderna enligt transportvillkoret är vidtagna.

Ansökan om transportvillkor och transporttillstånd görs via e-tjänst på Trafikverkets webbplats.

Trafikverket ska

- ta fram handlingar och underlag
- beskriva hur tåget kan framföras på ett säkert sätt
- skapa ett tågläge utifrån de framtagna förutsättningarna.

Avgift för tjänsten

Handläggning av ansökan om transportvillkor debiteras med 1 000 kr/timme och handläggning av transporttillstånd med 650 kr/timme. Eventuella åtgärder i samband med att transporten framförs debiteras med självkostnad.

Provkörning av fordon, avsnitt 5.5.4.1

För att få provköra på Trafikverkets anläggning krävs att alla data om fordonet och framförandet lämnas på en speciell blankett till Trafikverket en månad före planerad provkörning. Efter bedömning av konsekvenserna kan Trafikverket lämna beslut om villkor för provkörning.

Villkoret bifogas ansökan om spårkapacitet.

Trafikverket ska

- lämna villkor för provkörning av järnvägsfordon
- ta fram underlag för provkörning och undersöka möjlig bandel
- medverka vid provkörning efter behov
- lämna tekniska utlåtanden.

Avgift för tjänsten

Handläggning av ansökan om provkörning av fordon debiteras med 1 000 kr/timme. Eventuella åtgärder i samband med provkörningen debiteras med självkostnad.

JNB del 2 - Allmänna avtalsvillkor

Del 2 av JNB innehåller allmänna avtalsvillkor med generella bestämmelser för att använda de tjänster som tilldelats i den fastställda tågplanen och för tillkommande behov av kapacitet.

Utöver det som beskrivs i JNB kan trafikeringsavtalet (TRAV), som Trafikverket träffar med ett järnvägsföretag eller trafikorganisatör, innehålla ytterligare bestämmelser för specifika tjänster. Även andra särskilda avtal kan upprättas.

Vid utförande av tjänst

När Trafikverket levererar tjänster är det viktigt att känna till vad som tilldelats och beställts samt vilka villkor som är aktuella. Det som avtalats i TRAV gäller i första hand och JNB i andra hand.

Trafikverket ska omedelbart informera avtalsparten om förändringar som avviker från det planerade, både för tåglägen och för andra tjänster.

På motsvarande sätt ska avtalsparten omedelbart underrätta Trafikverket om den inser att användandet av en tjänst kommer att avvika från tilldelningen.

Om levererad kvalitet avviker från avtalad

För parterna gäller ett ömsesidigt åtagande att leverera respektive använda tågläge utan att orsaka förseningar. Merförseningar på minst 3 minuter, som uppstår under användande av tågläget,

orsakskodas av Trafikverket. Utifrån koderna betalas ömsesidigt kvalitetsavgifter mellan parterna, för merförseningar på minst 5 minuter.

Om Trafikverket inleder banarbete för sent eller ställer in planerade banarbetstider och orsaken beror på Trafikverket, ska Trafikverkets avtalspart vid omledning av tåg betala avgifter enligt det tilldelade tågläget.

Om det uppstår behov av förändringar av banarbeten efter att Trafikverkets fastställt tågplanen eller om ett nytt banarbete tillkommer, har Trafikverket avtalspart rätt att få ersättning för merkostnader för tågproduktion.

Trafikverket ska

- informera berörda järnvägsföretag och trafikorganisatörer omedelbart vid längre störningar
- se till att fel om möjligt avhjälpas inom en timme
- verka för att ett tåg ska kunna evakueras inom två timmar
- hålla parterna informerade om läget.

Trafikverket, 781 89 Borlänge, Besöksadress: Röda vägen 1
Telefon : 0771-921 921, Texttelefon: 0243-750 90

www.trafikverket.se